

Txarango, una cooperativa de músics sense ànim de lucre

Reportatge sobre la conversió en cooperativa del conegut grup musical osonenc i ripollenc | «La cooperativa no és només un instrument sinó que també és una opció política»

Els deu membres del grup de música i cooperativa Txarango a l'estudi de gravació | Bernat Almirall

L'any 2010, en plena crisi, un grup de joves del Ripollès es va ajuntar per dedicar-se professionalment a la música. Aviat s'hi van afegir altres joves d'Osona, el Berguedà i La Garrotxa, i així va néixer Txarango (<https://www.txarango.com/>), un dels grups de música més coneguts del panorama musical català. Tots havien estat en altres formacions i es trobaven en un moment vital molt similar: «Alguns de nosaltres no teníem feina o la que teníem no ens agradava, d'altres havíem acabat d'estudiar i no sabíem què fer, i vam decidir provar-ho, posar-nos-hi seriosament des del principi», explica Àlex Pujols, baixista de Txarango. Segons Pujols, una de les claus de l'èxit va ser precisament que fos un projecte professional des del començament. «En aquell moment els joves no teníem gaires opcions ni perspectives laborals, i vam voler-ho provar amb la música, que és el que ens agradava de veritat». El que no tothom sap és que, des de 2017, Txarango és una cooperativa sense ànim de lucre formada per nou socis treballadors i un soci col·laborador, és a dir, pels deu membres del grup: Jordi Barnola, Joaquim Canals, Sergi Carbonell, Pau Castellví, Ivan López, Alguer Miquel, Joan Palà, Pau Puig, Àlex Pujols i Sisco Romero. «Farà dos anys i mig que som cooperativa, però sempre hem actuat com a tal. Tenim un funcionament democràtic i la nostra visió del món i de l'economia encaixa perfectament dins l'economia social i solidària», afirma Pujols.

En un primer moment es van constituir com a Societat Civil Privada (SCP) perquè el gestor els va dir que era la forma més econòmica. «En el món de la música hi ha molt desconeixement sobre el model cooperatiu», comenta Pujols. Al cap de dos anys, van entrar en contacte amb els organitzadors del Festival Esperanzah! (<https://www.esperanzah.es/ca/>) : «Al Baix Llobregat tenen un pol cooperatiu súper potent i ens van dir que en realitat érem una cooperativa perquè funcionàvem i pensàvem com a tal», explica el baixista del grup. A partir d'aquí, van iniciar el procés de constitució de la cooperativa, amb l'acompanyament de l'Ateneu Cooperatiu del Baix Llobregat (<http://ateneucoopbl.cat/>) i, posteriorment, en la fase final, de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central (<http://www.coopcatcentral.cat/>) .

Sergi Carbonell i Alguer Miquel de Txarango a l'estudi de gravació | Foto: Bernat Almirall

Quan li van comentar al gestor que es volien fer cooperativa, els ho va desaconsellar. Va ser aleshores quan es van posar en contacte amb Som Gestió, una gestoria cooperativa creada per l'Ateneu Cooperatiu del Baix Llobregat. «Ja portaven 20 cooperatives constituïdes, les tenien totes amb un gestor i van decidir contractar dues persones i crear Som Gestió». Segons el baixista de Txarango, ser cooperativa no els ha suposat més dificultats que ser una SCP i s'hi senten molt més còmodes, a banda que agraeixen poder estar en una gestoria amb persones «amb qui hi ha confiança, a les quals pots trucar si tens dubtes, que veus que controlen el tema, s'impliquen en el que fan i no hi són per fer diners sinó per gestionar».

Per a Pujols, una de les grans armes del cooperativisme és fer xarxa i generar llocs de treball per cobrir les necessitats que sorgeixen. «Ens sentim molt més segurs i més còmodes amb aquesta fórmula que no pas com a SCP, que era un instrument. La cooperativa, en canvi, no és només un instrument que ens serveix per donar-nos d'alta i facturar els bolos sinó que també és una opció política». Per això, sempre que poden expliquen que són cooperativa i en què consisteix aquest model: «Aquí fem política i reforcem una manera de fer les coses, d'actuar, en un àmbit tan bàsic com el de l'economia». El que més sorprèn a la gent és que siguin una cooperativa sense

ànim de lucre i les preguntes més freqüents giren al voltant de si cobren o no. «Nosaltres tenim un sou mensual que genera el grup i que també és una reserva per a quan parem, que és una cosa que els grups de música hem de tenir present, és a dir, quan pares per fer un disc o per fer projectes». Segons Pujols, la remuneració va en funció de la feina i no es reparteixen els beneficis a finals d'any, cosa que no podrien fer si no haguessin optat pel model cooperatiu.

Final d'un dels concerts de Txarango organitzat per Òmnium Cultural | Foto: Bernat Almirall

Txarango són pioners, ja que al nostre territori no hi ha gaires grups de música que siguin cooperativa. «El món de la cultura és molt precari i molt estacional, i crear una estructura empresarial suposa uns costos elevats i molts grups opten per fer-se autònoms i després donar-se de baixa». Els primers van ser els valencians Orxata Sound System (<https://orxata.tv/>) i, posteriorment, Txarango. Actualment, també ho són Zoo (<http://zooposse.com/>) o Ebri Knight (<https://ebris.cat/ca>), a qui ells mateixos han assessorat. «Molta gent ha contactat amb nosaltres perquè, a través de Txarango, han vist que el model cooperatiu funciona i els encaixa. També perquè el gestor sempre els diu que no i volen que els ho expliquem tot, principalment el tema de la contractació, perquè creuen en el model». El gran impediment en l'àmbit de la cultura i, en particular, en el de la música, és la inestabilitat. «Hi ha moltes èpoques que no tens bolos, i si has de pagar la Seguretat Social de deu persones si estàs parat, els costos són molt elevats». Per a Pujols, ser cooperativa és un valor afegit i, tot i que són poques, hi ha molta gent que encaixa en aquest model. «El 90% dels grups de música que conec no tenen una visió capitalista del món, és a dir, que l'economia social i solidària els encaixa molt més».

El grup de música i cooperativa Txarango durant les proves de gravació prèvies a un dels concerts que van fer a l'Índia el febrer de 2018 | Foto: Bernat Almirall

A més de dedicar-se a la música, Txarango també porta a terme projectes socials. A mesura que el grup es va anar consolidant, rebien cada cop més propostes solidàries i no donaven l'abast. Per això, el 2012, després de treure el primer disc, «quan el grup ja era un altaveu», van decidir centrar-se en un o dos projectes l'any. El primer estava dedicat a la malaltia del Crohn i l'any següent, el 2013, van fer un espectacle conjunt amb el Circ Cric (<https://circcric.com/ca/inici/>) en favor dels camps de refugiats del Líban (<https://www.txarango.com/pallassos-sense-fronteres/>). «Era el principi de la guerra de Síria i els primers refugiats havien arribat allà i no a Europa», afegeix Pujols. El 2014 van començar un projecte de reconstrucció d'un centre cultural a Kaparan (<https://www.txarango.com/caparan/>), al Senegal, on ja han anat tres vegades.

Després van venir els projectes a Palestina, amb l'associació cultural de cooperació internacional Pallasos en Rebeldia (<http://pallasosenrebeldia.org/>), i als camps de refugiats de Grècia, que és el projecte que ha tingut més visibilitat. «Va ser una situació d'emergència. Aquí ja feia mesos que no se'n parlava i els d'Stop Mare Mortum (<https://stopmaremortum.org/>) ens van dir que la situació estava pitjor que mai, encara que no sortís a les notícies». Segons Pujols, va servir per visibilitzar la causa i destaca tot el que es va generar després, com la campanya Casa nostra, casa vostra (<https://casanostracasavostra.com/>), iniciada per un grup de persones que els va acompanyar en el segon viatge que hi van fer. També han estat a Colòmbia i, en l'últim projecte (<https://www.txarango.com/%e2%98%85-festiclown-pela-terra-%e2%98%85/>), a Brasil, de nou amb Pallasos en Rebeldia. «Tots aquests projectes sempre han format part de l'ADN de Txarango», afirma Pujols. Segons el baixista, la música ha de servir per fer coses: «No es tracta de polititzar les lletres o el missatge de les cançons, perquè tenim cançons de temàtiques molt diverses, sinó que la gent arribi a nosaltres per una cançó i després, a través de la música, conegui

tota la dimensió de Txarango».